

Виставка

Участі зерням в рідній борозні...

Напередодні 9 березня - дня, позначеного духом високого громадянського горіння в ім'я України, - в музеї Тараса Шевченка розпочинається експонування виставки мистецьких робіт Веніаміна Кушніра - українського живописця, активного представника руху шістдесятників

Прощальна мелодія. 1991. Картон, темпера

Веніамін Кушнір належить до тих небагатьох творців, які у задушливі роки панування тоталітарної системи і соцреалізму творували шлях в українському національному мистецтві. «Я український художник, і моя творчість повинна бути національною», - таким було його кредо. Романтик і мислитель, він завжди працював до свободи, малював лише те, що хотів, те, що глибоко хвилювало. У творчій свідомості художника на першому плані було почуття громадянської відповідальності з історичну долю України. Кушнір активно включився в рух шістдесятників, очолював секцію художників Клубу Творчої Молоді. В коло його однодумців входили Валентин Задорожний, Алла Горська, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Галина Зубченко та інші.

Народився Веніамін Володимирович Кушнір 7 січня 1926 року у с. Рудка Хмельницької області. Мати походила з шанованої на селі заможної родини, двоє її братів були воїнами УПА. Дух національної свідомості супроводжував його з перших років життя, а ще - мамина пісня і вірші Шевченка. Дитинство і юність минули на Поділлі. Саме тут він відчув себе художником. Професійну освіту Веніамін здобув у Львівському інституті прикладного і декоративного мистецтва (1948-

1953 рр.) в майстернях Р. Сельського, І. Гуторова, Й. Бокшая. Студентські роки пройшли у наполегливій праці, у пошуках власного стилю. Художник рано визначив свої позиції у мистецтві, що спиралися на традиції українського мистецтва, народну культуру, на філософію Г. Сковороди і творчий геній Т. Шевченка, авангардизм О. Архипенка і М. Бойчука.

Після закінчення інституту Веніамін Кушнір два роки викладав у художньому училищі Дніпропетровська. З 1954 року - член Спілки художників. З 1956 року жив у Києві. Тут він створив свої великі полотна «Лісоруби», «Плотогони», «Червоні маки», що відрізнували увагу майстерністю, людяністю, щирістю. Етапною стала його «Трембіта» (1961 р.). Це був символ-заклик, що збуджував національну свідомість сучасників.

У творчості митця можна виділити декілька тематичних напрямків, споріднених образів, мотивів, які дають право говорити про нього як про художника-мислителя. Діапазон творчих зацікавлень дуже широкий. У доробку В. Кушніра, крім великих станкових картин, натюрморти, портрети, пейзажі. Творча спадщина майстра композицій і колориту налічує більше 500 робіт. Їм притаманна вишуканість форм, технічна дос-

коналість, романтичне світобачення краси рідної землі.

Оригінально підходить Веніамін Кушнір до теми Тараса Шевченка, який завжди актуальний, завжди на вістрі часу. Зодягнутий у білу туго патріція, він застірігає українців від плебейства. Народ без аристократії духу - не що інше, як банальний натовп. Портрет Тараса Шевченка фактично є тематичною картиною - роздумом про нову з'яву національного поета в Україні в його 150-літній ювілей. Художник категорично відкинув комуністичний міф про щасливу «сім'ю вольну, нову», яку, за трактуванням ідеологів брежнєвського часу, нібито оспівував поет як реальність омріяного ідеалу. Його Шевченко - неначе візія зі сну художника.

Тому, можливо, поет постав у несподіваному вбрани - білій мантії. Та найдивовижніше - Шевченко розгублений! І це тоді, коли трубадури співали гімн класово потрібному ювілярові. Візія надала скuto-статичному образу Тараса Шевченка якогось нерозгаданого болю. Чи не від фальшивої риторики? Поет стоїть на площині розщепленого атомного ядра, що за тих часів мало втілювати науково-технічний прогрес. Навколо Шевченка ніби рухається історична панorama, що перетворила хатинки під стріхою в сучасні багатоповерхові будинки. І дово-

диться лише дивуватися, звідки ж тоді оця розгубленість і блідість обличчя, скутість рухів і затамований біль в очах поета. Серед численних розгадок можлива й така: Веніамін Кушнір про роче передчував чорнобильську біду. До образу Тараса Шевченка, до його творів художник повертається неодноразово. В його творчому доробку портрети Шевченка - «Ta не однаково мені», «Апостол правди», твори за мотивами поезій Кобзаря - «За байраком - байрак», «Марія», «Тополя», «Лілея». Це тільки окремі роботи із великого задуму осмислити творчість поета.

Духовним кодом у його всесвіті є образ української матері, що втілюється в ряді полотен: «Наречена», «Матері», «Нічого кращого немає», «Земля», «Скорботна мати».

Неабияке смислове навантаження несе його коні, яких він любив і умів малювати, - це і «Ранок», і «Пута», і «Коні», і вихор червоних коней у «Кобзі».

Прямий заклик на захист сплюндрованої України криється у картині-памфлеті «Скерцо» («Гвалтована Україна», 1968 р.).

Трагічні мотиви останніх робіт («Прощальна мелодія», «Автопортрет зі свічкою») викликані передчуттям трагізму власної долі і гіркими роздумами про місце Людини у цьому суспільстві.

Філософське осмислення складності внутрішнього світу людини художник втілив у численних портретах, що відтворюють український національний характер. Митець широко закханий у Карпати, Поділля, Київщину, багато поїздив та походив по тих місцях, де творилася історія України.

В. В. Кушнір був художником від Бога, любив і добре знат українську та світову літературу, історію, філософію, мистецтво, музику. Поезія і музика стали невід'ємною частиною його буття, вони звучать у його творах і нині.

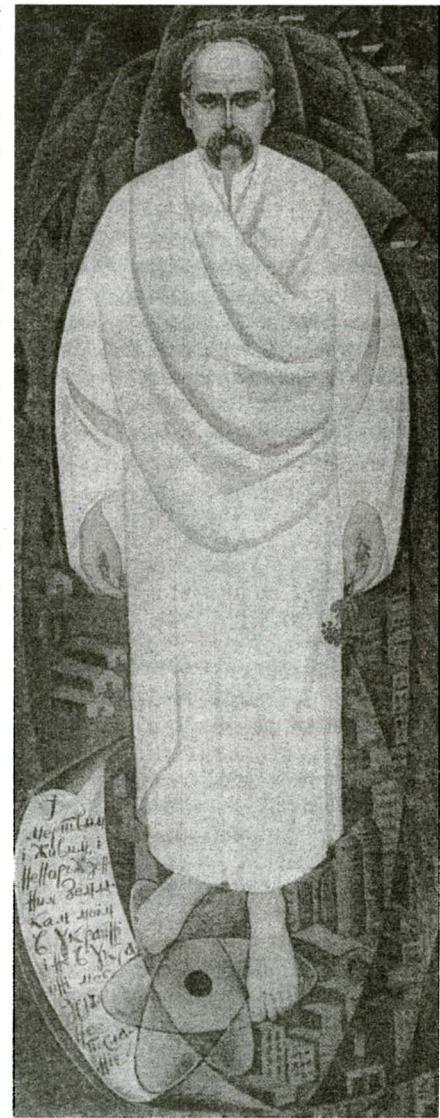
Митець високої професійної культури, В. В. Кушнір не мислив себе без щоденної праці. Кожна його картина - то результат багаторіч-

ної наполегливої роботи і духовного злету творця.

Неодноразово Веніамін Кушнір відвідував Канів, ішов, як на прошук, до Кобзаревої могили. Серед сотень його робіт зустрічаємо живописне полотно «Тарасова гора». На ньому не проставлена дата. Видно лише, що художник зображення Тарасову гору взимку. Нависокому постаменті постать Кобзаря проглядається з боку парку. Тиша, спокій, уроочистість...

Неважаючи на те, що жити і творити Веніаміну Кушніру довелось у трагічний час, коли все штовхаю до кон'юнктури і фальши, він жодного разу не зрадив своїм ідеалам, був і залишився художником-громадянином.

З повним правом В. Кушнір міг би повторити за Тарасом Шевченком:

«І мертвим, і живим...»
1964. Полотно, олія.

Ми просто йшли, у нас немає
Зерна неправди за собою.

«Трембіта». 1961.

Полотно, олія.

Вісник «Чернечі Гори»

Засновник: Шевченківський національний заповідник.
Адреса: 19000, Тарасова гора., м. Канів Черкаської обл.
Телефон: (код 04736) 42368. Факс: (04736) 42368., 42086
E-mail: TarasovaHora@ck.ukrnet.net
Реєстраційне свідоцтво: № 63 серія ЧС.

Редактор Ігор Ліховий.

Обсяг: 2 друковані аркуші. Друк офсетний.
Вісник віддруковано ЗАТ «Графія Україна».
Адреса: 18000, м. Черкаси, вул. Громова, 2.
Тираж 1000 екз.
Замовлення № 2574.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди.

За точність фактів, імен, дат відповідає автор.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція застерігає за собою право скорочувати подані ій матеріали та виправляти мову.